

Pædagogisk læreplan for Børneunivers Nord, afd. Favrdal 2020

B Ø R N E N I V E R S
N O R D

The word 'NOR D' is written in large, bold, rounded letters. The 'N' is grey, the 'O' is red, the 'R' is yellow, and the 'D' is light orange. A small red character with a white face and black limbs is standing on the left side of the 'N'.

Afd. Favrdal

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Børneunivers Nord

Børneunivers består af fire daginstitutioner som hører til Favrdal Fjelstrup skoledistrikt – Udsigten, SUSET, Fjelstrup og Favrdal.

I Børneunivers Nord har vi valgt at udarbejde overordnede beskrivelser af vores pædagogiske arbejde, ud fra målene i Den nye styrkede læreplan. Beskrivelserne er gældende for alle fire afdelinger. Efterfølgende har hver enkelt afdeling beskrevet, hvorledes der konkret arbejdes pædagogisk, dette efterfulgt af praksiseksempler. Vi lægger vægt på at der er plads til forskellighed og lokale islæt i vores afdelinger.

I Børneunivers Nord, arbejder vi ud fra vores fælles pædagogiske fundament, som tager udgangspunkt i Haderslev Kommunes Børne- og ungepolitik og værdier.

Vi ser vores kerneopgave som at sikre alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi tager vores fælles udgangspunkt i Stærke fællesskaber. Børnene skal være i centrum – alle børn er betydningsfulde og skal have mulighed for at udvikle sig så meget som muligt i og for fællesskabet. Vi inddrager børnenes perspektiver og har fokus på omsorg, nærhed, tillid og relationer.

Vores grundlæggende mindset og pædagogiske arbejde er præget af en inkluderende og anerkendende tilgang.

Børnenes deltagelse er afhængig af de muligheder vi som pædagogisk personale, skaber i og for fællesskabet. I Børneunivers Nord bestræber vi os derfor på at leve op til vores vision –

Vi gør det rigtige,
sammen med de rigtige mennesker,
på det rigtige tidspunkt

Visionen skal afspejle sig i såvel det pædagogiske arbejde, forældresamarbejde samt tværfagligt samarbejde.

Afdeling Favrdal

Velkommen til Børneunivers Nord, afd. Favrdal, som er normeret til 82 børn i alderen 0-6 år. Der er to huse på matriklen. *"I det lille hus"* er der to vuggestuegrupper (Sol og Måne) primært for de 0-årige til 2,11-årige børn. *"I det store hus"* er der to børnehavegrupper (Komet og Galakse) samt en storbørnsgruppe (Stjerne) med kommende skolebørn.

Favrdal er udviklingsorienteret og kendetegnet ved høj faglig kvalitet med indbydende lege og læringsmiljøer, der understøtter børnenes alsidige trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Fællesrummene i begge huse er indrettet med innovative og tydelige legezoner. Lege- og læringsmiljøerne giver børnene mulighed for ro, fordybelse og kreativitet, hvilket forskningen antager som forudsætning for børnenes udvikling og læring.

Der er fast pædagogisk personale tilknyttet de enkelte grupper. Personalet er repræsenteret med både mandligt og kvindeligt pædagogisk personale, hvoraf der, som minimum, er to uddannede pædagoger på hver gruppe. Desuden har Favrdal kontinuerligt studerende, som er under uddannelse på pædagoguddannelsen, tilknyttet dagtilbuddet. Det pædagogiske personale er optaget af og engagereret i seneste nyt i forhold til udvikling, forskningen og pædagogik indenfor 0 til 6-årige og er løbende på kompetenceudvikling. Dette understøtter ledelsen, som er kendetegnet ved værdibaseret ledelse.

Favrdal er et trygt, tillidsfuldt og fagligt dagtilbud, hvor alle børn er betydningsfulde i og for børnefællesskabet, blandt andet derfor er det pædagogiske personale optaget af *Stærke fællesskaber* og følger børnenes motivation og intentioner. Desuden er Favrdal kendetegnet ved en stærk evalueringskultur, hvor formålet er at højne kvaliteten på praksis i dag, så den bliver endnu bedre for børnene i morgen.

Barnet har krav på pædagogisk kvalitet, der er kendetegnet ved nære og varme relationer, og hvor barnet har mulighed for at udvikle livsduelighed, livsmod og glæde. Det pædagogiske personales grundlæggende mindset og pædagogiske arbejde er præget af en inkluderende og anerkendende tilgang. Dette skabes gennem de gode relationer, nærvær, omsorg, gode tilknytning og anerkendende interaktion mellem barnet, forældrene og det fagprofessionelle personale.

Fællesrummet i Favrdal

Pædagogisk grundlag

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv: Det at være barn har værdi i sig selv. Børn på f.eks. 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg og børnefællesskaber: Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring: Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Samspil og relationer: Værdifulde samspil og relationer som børn deltager i og er medskabere af, har en afgørende betydning for barnets trivsel, udvikling og læring. Det pædagogiske personale er ansvarlig for, at emnerne er tilstede.

Pædagogisk læringsmiljø: Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde: Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner: Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen: Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber og samspil

Først forholder vi os til de fem elementer:

Børnesyn, børneperspektiver og dannelse

Leg og børnefællesskaber

Læring

Samspil og relationer

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, børneperspektiver og dannelse

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på, at demokrati er en del af børnesynet. Derfor inddrages børnenes perspektiver og intentioner. Barnet skal opleve at have medindflydelse på hverdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Det pædagogiske personale skal invitere børnene til at være aktiv deltagende. Derfor har vi blik for, at differentiere mellem de fire forskellige måder at inddrage børnenes perspektiver på. (International Forskningslitteratur – Alderson og Montgomery)

Det selvinitierede perspektiv – barnet tager selv initiativ.

Det samskabende perspektiv – vi, barn / pædagogen, barn/barn relationen skaber noget sammen.

Det inddragende/involverende perspektiv – pædagogen tager initiativ, barnet inddrages.

Den symbolske inddragelse – pædagogen beslutter og planlægger, barnet informeres.

Dermed er barnet medskaber af sin egen læring, dannelse og deltagelse i demokratiske processer.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue arbejder vi meget med at være tilgængelig for børnenes initiativer. For at sikre, at vi kan imødekomme barnets initiativ, er det vigtigt at være nærværende og at vi sikre at alle børn bliver set og hørt.

Det pædagogiske personale ser en vigtighed i at se barnet, hvor det er samt søge at skabe en forståelse af hvilken baggrund barnet kommer fra.

Børnefortællinger/Citater 0 -3 år

Månedstema for februar har været fastelavn hvor vi synger *Fastelavn er mit navn, boller vil jeg have*. Vi synger sangen igennem og pludselig siger en dreng "pizza op" – vi gentager sangen og synger om pizza i stedet for boller. Bagefter fik de andre børn også mulighed for at vælge noget mad, der skulle synges om.

I vuggestuen, når børnene synger, anvender det pædagogiske personale rekvisitter, som de har i en sangkuffert. Børnene får lov til at vælge en rekvisit Det pædagogiske personale spørger et barn, hvilken sang skal de synge? Barnet tager en giraf, og det pædagogiske personale spørger barnet, om de skal synge giraffen gumle? Barnet svarer "Jah".

Hvordan 3-6 år

I Favrdal vil vi gerne inddrage børnenes ideer i hverdagen, i aktiviteter og temaer, så de har mulighed for at byde ind og være medskabende. De skal føle, at deres mening og ideer har en betydningsfuld værdi og at de bliver hørt. Gennem iagttagelser og små børneinterview, kommer børnene til orde, og vi har mulighed for at planlægge og justere ud fra det. Børn og voksne inspirerer og beriger hinanden og drager erfaringer, som de kan tage med videre i nye lege- og læringssituationer.

Vi planlægger ud fra en evalueringsmodel kaldet *Læringsblomsten*, hvor også børnenes demokratiske stemme bliver hørt.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Vi kunne så godt tænke os at komme ud at lege i mørket". Børnene blev lidt bange i mørket og vi fik en dialog om, hvad man så kunne gøre. Vi fik skaffet lommelygter og pandelygte, så vi kunne komme mere trygt ud i mørket.

”Jeg har ikke spist så meget i dag, for jeg kunne mærke at min mave ikke rumlede”

Leg og børnefællesskaber

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på, at børn leger og lærer hele tiden. Børnene lærer, når de leger og leger når de lærer. Vi er optaget af, at legen har en værdi i sig selv og udspringer af barnets interesser og kompetencer. Igennem legen og samspillet med andre børn, udvikler barnet evnen til at øve indflydelse på, og skabe kontrol over sit eget liv. Vi følger barnets motivation og intention i tæt samspil med barnet selv, børnefællesskaber og via forældreinddragelse.

Det pædagogiske personale er forpligtede til at justere sig, guide og tage ansvar for en positiv relationsdannelse, således at det enkelte barn føler sig betydningsfuld i legerelationen og børnefællesskabet. Vi har fokus på både det fysiske, psykiske og æstetiske lege- og læringsmiljø. Såvel inde- som uderummet ses som et læringsmiljø, hvor det pædagogiske personale er deltagende, faciliterende, tilgængelige og understøttende i børnenes leg.

Hvordan 0 -3 år

I Favrdal vuggestue sætter det pædagogiske personale rammerne for lege- og læringsmiljøet igennem tydelige legezoner, hvor både den spontane og den planlagte leg har mulighed for at udfolde sig. De tydelige legezoner er med til at skabe nogle rammer, der gør det muligt for børnene at fordybe sig i den pågældende legezone, som f.eks. motorik-, køkken-, og togbanezone. Det pædagogiske personale har fokus på, at videreudvikle barnets leg ved at følge barnets spor og initiativer.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Børnene kommer og tager et pædagogisk personale i hånden, og går hen til vores udklædningszone. Børnene siger *”kjole”*. Børnene får kjoler på, hvorefter vi går ind på stuen og tænder for *Se, Min Kjole*. Børnene begynder at danse rundt på stuen.

En dreng kommer og tager et pædagogisk personale i hånden og trækker hende med over til en legezonepose, som hænger på væggen. Han peger på posen med dyrene, som han gerne vil have ned og lege med.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal er vi optaget af, at følge børnenes spor. Her har vi fokus på, hvad der rører sig i børnenes verden, deres fantasi og deres tanker samt, hvordan vi kan understøtte og berige deres ideer og legemønstre. Vi giver plads til børnenes frie leg, og er opmærksomme på ikke at afbryde deres lege unødvendigt. Vi har fokus på, at børnene kan runde deres leg af på en hensigtsmæssig måde.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

“Må jeg gemme mit Lego på hylden, så jeg kan lege videre bagefter?”

“Jeg troede slet ikke, at voksne kunne lege.”

Læring

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på nærværende relationer og læringsprocesser hele dagen. Det gode børneliv baseres på et bredt og dynamisk læringssyn, som indebærer en høj prioritering af barnets udvikling og selvværd.

Vi følger barnets initiativ og handler ud fra barnets nærmeste udviklingszone (Vygotsky). Derved sikrer vi barnets forudsætninger og muligheder for læring og deltagelse i fællesskabet.

Det pædagogiske personale har opmærksomhed på, hvor barnet er i sin individuelle udviklings- og læringsproces. For at støtte børnene, anvender pædagogerne tre læringsrum:

Voksenskabt læring - Pædagogen går foran barnet, det vil sige at vi er rollemodel for barnet.

Voksenstøttet læring - Pædagogen går ved siden af barnet, det vil sige vi støtter barnet og opfordrer til nysgerrighed.

Leg og spontane oplevelser - Pædagogen går bag ved barnet, dvs. vi lader barnet selv udforske verden og vi er iagttagende. (Basil Bernstein)

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue har vi fokus på det enkelte barns forudsætninger for at indgå i relations- og læringsprocesser igennem hele dagen. Med en anerkendende tilgang, har vi har fokus på at motivere børnene og justere læringssynet ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Selv i vuggestuealderen ses de forskellige deltagsformer tydeligt. Hvad der udefra ser ud som børn der står uden for en aktivitet, som f.eks. dans, er i virkeligheden børn der er nysgerrige, afkoder og brugere tid på at opbygge den tryghed ved aktiviteten.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Det pædagogiske personale observerer, at et barn har behov for at iagttage legen *dans* og positionere sig derfor bagved og ved siden af barnet. Denne positionering fra det pædagogiske personale gjorde at barnet følte sig tryk og efterfølgende deltog i dansen.

Det pædagogiske personale er i garderoben med børnene, de skal have overtøj på. Et barn kommer hen til det pædagogiske personale med jakken. Det pædagogiske personale spørger om barnet har brug for hjælp til at tage jakken på. Barnet svar ja.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal har vi fokus på det enkelte barns trivsel, dannelse og udvikling. Qua struktur, hverdagsrutiner, rammesætning og positionering gør vi børnene trykke og skaber basis for læringsprocessen.

Det pædagogiske personale ved, at børn har forskellige læringsstile, så derfor skal vi tilpasse vores pædagogiske praksis, så vi sikrer, at alle børn har de bedste muligheder for at lære og udvikle sig.

To gange årligt laver vi TOPI (Tidlig OPsporing og Indsats). Denne kvantitative status giver et overblik over barnets udvikling og trivsel, som fører til fremadrettede udviklingspunkter.

Via dialogen med forældrene, får vi et fælles udgangspunkt for barnets fremadrettede læringspotentiale, som vi understøtter ved at have fokus på barnets nærmeste udviklingszone. Den fagprofessionelle tilgang, som det pædagogiske personale anvender, er de tre læringsrum.

Gennem arbejdet med kvantitative og kvalitative processer, sikrer vi de bedste muligheder for barnets udvikling, trivsel, dannelse og læring.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

”Jubbi vi skal have KAMIBE og lege med glitterflasker og være venlige ved hinanden”

"Det er så fedt at lege hele dagen, men hvornår skal vi lære noget."

Samspil og relationer

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på at opbygge og understøtte en tryk tilknytning mellem barn og det pædagogiske personale. Det grundlæggende mindset er ICDP (International Child Development Program), som er medskabende til, at barnet mestrer empati og samspilsevner for at kunne indgå i relationer. Det pædagogiske læringsmiljø understøtter samspil og tilknytning mellem børn og børn samt børn og det pædagogiske personale.

Med nærvær og omsorg har det pædagogiske personaleansvaret for at skabe et velfungerende samspil, trykke relationer og tilknytning til børnene.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue er hele personalegruppen uddannet i ICDP. Det betyder, at vi, i det daglige pædagogiske arbejde, anvender de otte samspilstemaer. Vi har et øget fokus på samspil og relationer. I arbejdet med børns empati, benytter det pædagogiske personale, ud over de otte samspilstemaer, også materiale fra *Fri For Mobberi* blandt andet tolerance, respekt, omsorg og mod.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

En dreng falder og får en skramme. Drengen bliver trøstet og går bagefter hen til sin gode ven, som har en lignende skramme hjemmefra. Han peger på sin skramme og siger; *"se – nu har jeg fået en skramme lige som den du har."*

Tre børn fra vuggestuen skulle på tur sammen med et pædagogisk personale. De går tur i nærmiljøet. Et barn tager på eget initiativ to andre børn i hånden. De andre børn smiler og går glade og stolte sammen på tur med en følelse af at være værdsat for den de er og deltager i børnefælleskabet.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal vægter vi, at alle børn har betydningsfulde relationer. Det gælder både mellem børn-børn og børn-pædagogisk personale. Vi prioriterer værdierne tillid, empati, anerkendelse, rummelighed og omsorg, og vi arbejder med dem i hverdagen i både spontane og planlagte aktiviteter. Vi støtter op om børnenes relationer og legeaftaler, og vi guider i konfliktsituationer.

Vi arbejder med Fri for Mobberi, KAMIBE og ICDP.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

”Når jeg hjælper ham, er jeg hans bedste ven i hele verden”

” I min børnehave er der kun glade børn og voksne”

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på det pædagogiske læringsmiljø fra modtagelse til de sene eftermiddagstimer. Dette med en vekslen mellem de børneinitierede lege, de planlagte aktiviteter, rutinesituationer samt de spontant opståede lege- og læringsmiljøer. Vi anvender den science didaktiske tilgang som bærende pædagogiske element. Legemiljøet giver barnet mulighed for at eksperimentere, pirre nysgerrigheden, bruge fantasien samt lege forskellige og udviklende lege.

Det pædagogiske personale skal sørge for, at tilbyde børnene rummelige lege- og læringsmiljøer som er tilpasset alle børn hele dagen. Der skal være et særligt fokus på børnenes perspektiv i læringsmiljøerne og på at udvikle, justere og etablere dem i samarbejde med børnene.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue har vi fokus på at skabe en genkendelig og tryk hverdag i børnenes lege- og læringsmiljøer. Dette er for at sikre de bedste mulige betingelser for udvikling og trivsel igennem hele dagen. Det pædagogiske personale har til hver måned valgt et tema, som breder ud over hele dagen og hele vuggestuen. Temaet skaber en rød tråd og bliver implementeret i alt, lige fra pusletid til samling ved måltider og ture ud af huset.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Barnet sidder og kigger billeder af dyr på iPad. Vores tema er bondegårdsdyr. Drengen trykker på hunden, ser filmen og vender sig om og peger på hunden der står på vuggestuens tema-hylden og siger "vov-vov"

Et barn kommer til et pædagogisk personale og siger "se se". Han peger på et andet barns bluse, hvor der er et billede af en gris. Drengen siger "øf-øf" og peger på grisen.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal tilbyder vi et læringsmiljø som henvender sig til alle børn hele dagen. Vi justerer vores legemiljøer efter børnenes udvikling og interesser, så det vækker deres nysgerrighed og udvikler deres legekompetencer. Vi har valgt at indrette Favrdals indemiljø i zoner, så der er konstruktionszoner, læsezoner, atelier, motorikzoner mm., hvor børnene kan bevæge sig rundt mellem grupperne i børneinitierede lege. I vores udemiljø understøttes børnenes lege-og læringsmiljø, hvor der er der højt til loftet og masser af plads. Her er plads til fællesskab, vilde lege, stille lege, fordybelseslege, fælleslege, nysgerrighed, motorik.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Jeg kan godt lide at komme i motorikrummet for der kan man hoppe i puderne – det er sjovt."

"Det er sjovt at være klædt ud som prinsesse og danse med den fine kjole på"

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på forældreinvolvering, så vi sammen skaber sammenhæng i barnets liv på tværs af hjem og dagtilbud. Samarbejdet øger indsigten i barnets liv samt opmærksomheden omkring barnets perspektiver.

Det er et fælles ansvar at samarbejde omkring barnets udvikling, læring, trivsel og dannelse.

Vi arbejder ud fra de tre forskningspointer til et godt forældresamarbejde:

1. Opbyg en tillidsfuld relation
2. Sæt rammer og formål for samarbejdet
3. Differentiér samarbejdet (EVA)

Det pædagogiske personale er ansvarlig for at etablere et samarbejde og møde forældrene som en ressource i barnets liv, dele viden og gå på fælles opdagelse i barnets perspektiv. Udgangspunktet er at differentiere samarbejdet ved at tage afsæt i forældrenes forskellige hverdagsliv, familieformer og baggrunde samt anvende forskellige kommunikationsformer, så alle forældre sikres deltagelsesmuligheder.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue lægger vi stor vægt på et godt forældresamarbejde. Når familien får plads til barnet i vuggestuen modtager familien et velkomstbrev. Her skriver vi om hvem vi er, og hvad vi arbejder med i vuggestuen. På den måde bliver familien på forhånd kendt med rutiner og aktiviteter i vuggestuen. Ved opstart afholdes en samtale med familien, hvor

det pædagogiske personale og familien udveksler viden omkring barnet og aftaler, hvordan opstarten skal foregå. Alt sammen for at sikre en god modtagelse og tryghed for barnet. I vuggestuen arbejder vi ud fra at vi er ét hus, ét team, således at alt pædagogisk personale er kendte for barnet, og ikke kun det pædagogiske personale fra gruppen. Vi udsender løbende månedsbrev til forældre med oplysninger om, hvad der rør sig og hvilke aktiviteter/temaer der bliver arbejdet med. Vi skriver dagligt på stuernes infotavler samt lægger jævnligt billeder ud på Aula.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Et barn skal starte i vuggestuen. Forældrene er på besøg i vuggestuen med barnet. Det pædagogiske personale viser familien vuggestuen. Far siger: *"Hvor virker det til at være et rart og godt sted for børnene at være"*. Far kigger på sit barn og siger: *"Jeg er sikker på du får mange gode venner her i vuggestuen"*. Barnet smiler.

Det pædagogiske personale i vuggestuen ligger foto på AULA omkring, hvad børnene i vuggestuen har været optaget af. Børnene har leget med kunstig sne lavet af balsam og kartoffelmel. Man kunne se glade børn i vuggestuen. Dagen efter siger en forælder: *"Tak for jeres billeder, det så godt nok ud til at børnene hyggede sig og havde en fest."*

Hvordan 3 – 6 år

I Favrdal vægter vi forældresamarbejdet højt. Forældrene er de vigtigste i deres barns liv og er afgørende for barnets udvikling, trivsel, dannelse og læring. Vi prioriterer at få skabt en tillidsfuld relation, så vi i samarbejde kan gøre det bedste for barnet. Ved barnets start i institutionen, sender vi en velkomstmil med en invitation til et forbesøg. Ved intern overgang fra vuggestue til børnehave afholdes en samtale med deltagelse af forældrene, den primære pædagog fra vuggestuen og den nye kontaktpædagog fra børnehaven, således at forældrene er trygge og kender til hverdagen i børnehaven inden start. Ved overgang fra børnehave til storbørnsgruppe kan der afholdes forældresamtaler efter behov.

Gennem vores digitale platforme informerer vi om vores dagligdag, om aktiviteter og vi kan dokumentere via fotos.

Den daglige dialog er vigtig og værdifuld for samarbejdet omkring barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring. Er der brug for en mere uddybende snak, er der altid mulighed for en samtale.

Vi afholder obligatoriske forældresamtaler, hvor vi tager udgangspunkt i vækstmodellen eller dialogmodulet i Hjernen og Hjertet.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Jeg kan mærke glæden boble i min mave, når jeg skal i børnehave"

"Min mor siger I er kloge voksne"

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på at støtte barnet i at indgå i sociale komplekse processer og børnefællesskaber.

Alle børn er betydningsfulde og skal have mulighed for, at udvikle sig så meget som muligt i og for fællesskabet. Det pædagogiske personale har ansvaret for at sikre, at alle børn har deltagelsesmuligheder og adgang til differentierede børnefællesskaber.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på lege- og læringsmiljøet, derved skabes der mulighed for at understøtte

inklusionsprocesserne. Via dette fokus og evaluering, danner vi grundlag for at justere vores handlinger.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue har vi fokus på, at alle børn er unikke. Vi fremhæver potentialet hos hvert barn, for at børnene og det pædagogiske personale får øget opmærksomheden på hverdagens stjernestunder.

Det pædagogiske personale justerer løbende legezonerne og deres positionering. Dette for at skabe de bedste forudsætninger for inklusion og trivsel hos det enkelte barn i børnefællesskabet.

Børnefortællinger/Citater 0 - 3 år

En lille gruppe bestående af to børn og et pædagogisk personale, har en aktivitet, hvor de sidder og laver talpuslespil. Det pædagogiske personale får øget sin opmærksomhed på barnets potentiale i den lille gruppe, da barnet verbalt begynder at nævne de forskellige tal. Et barn har brug for en ekstra tryghed. For at skabe denne tryghed positionerer det pædagogiske personale sig ved at sidde på gulvet i legezone. Herved har barnet mulighed for at opnå tryghed, og dermed blive i stand at kunne indgå i en relation og et samspil med andre børn.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal arbejder vi ud fra ICDP's samspilstemaer og med KAMIBE. Det pædagogiske personales opgave er, i samarbejde med forældre, at højne og forstørre de kvaliteter som barnet besidder, således at børnene får øje på hinandens gode egenskaber. Vi er opmærksomme på, at vi er rollemodeller og ansvarlige for det gode trivsel- og læringsmiljø. Vi arbejder med kompetente samværsformer/mønstre med henblik på optimering af børnerelationer f.eks. fast gåmakker, små grupper, fast plads i spisesituationen.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

“Åh, lad ham gøre det. Han er lille.”

”Lad ham nu bare være med, så kan han måske lære det?”

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? Og hvordan betragter vi andre overgange i barnets tidlige år?

Hvad

I Børneunivers Nord har vi fokus på sammenhængende overgange. Overgange fra dagpleje til dagtilbud, interne overgange, overgange mellem de forskellige dagtilbud og fra det enkelte dagtilbud til skole. Uanset overgang indebærer processen forandringer for barnet, da barnets identitet, relationer og rolle ændres, qua ny kontekst. Kendetegnet ved en god overgang i Børneunivers Nord er at det pædagogiske personale har fokus på barnets kompetencer, deltagelse og sociale relationer. Overgangene foregår altid i tæt samarbejde med barnets forældre og kommende dagtilbud/skole.

Det enkelte dagtilbud har kontinuerligt samarbejde med distriktskolerne. For at sikre den gode sammenhæng fra vuggestue til skolestart arbejdes der, i samarbejde med dagtilbuddets og skolens personale med implementering af KAMIBE. KAMIBE er en metode til at skabe sammenhæng for barnet, og består af karakterstyrker, mindfulness og bevægelse (UC Syd)

Ovenstående perspektiver kvalificeres i sammenhængsgruppen, som består af ledelse og pædagogisk personale fra Børneunivers Nord og personale fra distriktsskolen. Formålet med tværfaglig samarbejde er at sikre sammenhæng for barnet fra dagtilbud til skole.

Det pædagogiske personale har ansvaret for, at barnet får de bedste forudsætninger for at få en god skolestart. Dette indebærer blandt andet at barnet introduceres til at gå i skole, er bekendt med skolens fysiske rammer, samt indgår i relationer med kommende skolekammerater og skolens personale. Vi tilstræber fra vuggestuestart til skolestart at barnet oplever sense of belonging, idet sense of belonging indebærer oplevelsen af at have en plads i fællesskabet og at blive betragtet som en der kan eller ved noget, der vurderes som betydningsfuldt i den konkrete kontekst. Oplevelsen af at høre til har vist sig, som en af de afgørende faktorer for et succesfuldt skoleforløb. (Inge Schoug Larsen)

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue er det pædagogiske personale opmærksom på, at en god overgang har betydning for barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse. Når barnet nærmer sig børnehaveralderen, inviterer det pædagogiske personale forældrene til en 2 års-/overleveringssamtale til børnehaven. Her deltager forældre og pædagogisk personale fra vuggestuen og børnehaven. Formålet er at skabe en tryk og god overgang for barnet fra vuggestuen til børnehaven.

To uger før barnet starter i børnehaven, er det pædagogiske personale på forbesøg i børnehaven sammen med et kendt pædagogisk personale fra vuggestuen.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Et barn skal starte i børnehaven og er på forbesøg i børnehaven med pædagogisk personale fra vuggestuen. Barnet siger "jeg er stor nu" personalet understøtter barnets udsagn og siger "Ja du er stor og det bliver sjovt i børnehaven."

En mor siger til det pædagogiske personale i vuggestuen: "Hvor er det dejligt at I gør overgangen fra vuggestue til børnehaven så trygt for mit barn. For mig som mor er det en god oplevelse at ens barn glæder sig til at skal i børnehaven og høre ens barn sige: Jubii børnehaven".

Hvordan 3-6 år

I Favrdal har vi en storbørnsgruppe, hvor børnene går det sidste år. Vi har et løbende samarbejde med distriktsskolen omkring brobygning. Vi går tur til skolens områder, og vi bruger klubben. I løbet af foråret er der besøg i SFO'en, i 0-klasse ligesom læreren fra 0-klasse kommer til overlevering i børnehaven. Vi mødes med de ældste børn fra naboinstitutionen Udsigten, så børnene møder hinanden inden skolestart. Den daglige leder af indskoling kommer løbende i institutionen til råd, sparring og forældremøder.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Har man KAMIBE i skolen?"

"Hvor mange madkasser skal man have med i skolen?"

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Hvad:

I Børneunivers Nord inddrages forældre, forældrebestyrelsen og lokalsamfund som aktive medspillere, med et fælles ansvar, dette for at bidrage med og kombinere viden og ressourcer. Formålet er at skabe kvalitet og sammenhænge i de forskellige arenaer, som børnene befinder sig i.

Det pædagogiske personale er ansvarlige for at inddrage såvel børnenes, forældrenes og samarbejdspartnernes perspektiver, i relevante sammenhænge, når pædagogiske aktiviteter planlægges.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue bruger vi ofte nærområdet i forbindelse med tur. Vi besøger de omkringliggende legepladser, besøger skolen og handler i den lokale dagligvarebutik.

I uge 41 afholder Børneunivers Nord – afdeling Favrdal motionsdag. Her løber de største af vuggestuebørnene en rute udenfor imens de mindste børn leger på en motorikbane indenfor. Vi fik sponsoreret frugt fra den nærliggende dagligvarebutik til uddeling på dagen.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

En forælder tilbød at komme i vuggestuen og medbringe to tamme marsvin, som børnene kunne hilse på. Et vuggestuebarn griner og siger: ”Sådan en har jeg også hjemme.”

Om foråret inviterer det pædagogiske personale bedsteforældre i vuggestuen, til social hygge. Hver bedsteforældre har en blomst med, som bliver plantet udenfor i blomsterkrukkerne. Gensynsglæden mellem vuggestuebarnet og bedsteforældrene er stor. En Bedsteforældre siger: *"Hvor er det dejligt at komme og se hvor mit brnebarn går i vuggestue, samt hilse på dets kammerater."*

Hvordan 3-6 år

Vi er opmærksomme på at inddrage lokalsamfundet i det omfang, det er relevant og muligt. Vi indtænker forældres viden, job og kompetencer, så de kan berige og udvide de aktiviteter, der foregår.

Vi kører løbende forløb med musikskolen som f.eks. Matemusik.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Måske min far gerne kommer og viser sin politibil frem"

"Er det i dag vi skal besøge de trætte gamle mennesker?"

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Hvad:

I Børneunivers Nord har vi fokus på det sammenhængende miljø som består af alle tre elementer. Vi tillægger normer, kultur, kreativitet, det musiske samt værdier som værende af betydning for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Via det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø dannes habitus, som barnet møder verden med. Via relationer med andre, skaber barnet en opfattelse af verden. Barnets erfaringsdannelse foregår i dette spændingsfelt. Derfor er det vigtigt at barnet møder et varieret og bredspektret perspektiv på verden. Perspektiverne præger også barnets opfattelse af egne potentialer.

Det pædagogiske personale skal have fokus på sine egne normer, værdier og forforståelse, således dette ikke bliver en endegyldig sandhed. Barnet har krav på at blive præsenteret for mangfoldige perspektiver og en nuanceret tilgang til omverdenen. Barnet inspireres til selv at lege, omforme og eksperimentere med de udtryk, han/hun møder.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue er der plads til forskellighed. Familiernes kommer fra mange forskellige kulturer hvilket gør det naturligt at inddrage i børnenes hverdag. Det pædagogiske personale imødekommer og respekterer de kulturelle forskelligheder.

Ved afholdelse af børnefødselsdage og traditioner bliver der taget hensyn til at der skal serveres mad som alle børn kan spise uanset allergi og religion.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Et vuggestuebarn med anden etnisk herkomst bliver to år. Forældrene vil gerne medbringe mad i vuggestuen til alle vuggestuebørn, som er en af traditionerne ved børnefødselsdage. Forældre medbringer en risret med grøntsager og kylling. Børnene får eksperimenteret deres madmod.

I vuggestuen er tre børn i gang med at male malerier. Det pædagogiske personale lægger forskellige farver, pensler, glitter m.m. på bordet. Børnene vælger selv hvilke farver de ønsker at male med, samt hvad de ønsker at male. Det ene barn ser sin ven male på fingrene. Barnet siger begejstret: *”jeg tegner også på mine fingre”* og smiler.

Hvordan 3-6 år

I Favrdal reflekterer vi over vores lege- og læringsmiljøer, så de inspirerer til nysgerrighed, fordybelse og bevægelse. Et miljø, hvor børnene får lyst til at afprøve og udforske deres legekompetencer og legerelationer.

Det pædagogiske personale er ansvarlige for at skabe et miljø, hvor børnene er trygge, hvor de kender dagligdagens struktur og hvor rutiner, leg og læring er i højsæde.

Vi justerer løbende læringsmiljøerne efter børnenes interesser og forskelligheder.

Læring og udvikling foregår i høj grad gennem relationen.

Derfor arbejder vi med børns venskaber og er opmærksomme på tiltag, der fremmer børnenes indbyrdes relationer f.eks. gennem *Fri For Mobberi* og *KAMIBE*.

Vi er opmærksomme på tiltag, der reducerer støjen f.eks. brug af udemiljø, mindre grupper og musik.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

”Jeg har fået en ny ven – vi skal også lege sammen i morgen.”

”Efter historien, vil du med over lege soldat og konge? Jeg tager kronen på, da jeg gerne vil være konge.”

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Alsidig personlig udvikling 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue anser vi alle børn som unikke og betydningsfulde for børnefællesskabet. Vi anerkender, lytter og møder det enkelte barn, hvor det er, under hensyntagen til barnets individuelle kompetencer og behov.

Vi ønsker samtidig at sikre, at det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes samspil og tilknytning med hinanden indbyrdes og med det pædagogiske personale. Vi ønsker at fremme barnets selvhjulpethed, for derved at styrke barnets selvværd og gøre barnet robust til at mestre en hverdag i børnehøjde. Børnene har brug for at udfolde og afprøve sine potentialer, f.eks. forfølge små ideer og få anerkendelse for sin indsats. Det pædagogiske personale er opmærksom på gode og nære relationer til børnene, og børnene imellem, da det er en forudsætning for, at børnene føler sig selv som et afholdt og værdsat individ, der er aktiv deltager i fællesskabet.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Et barn har spist sin formiddagsmad. Efterfølgende kravler barnet selv ned af stolen og tager sin madkasse og går hen til rullebordet og stiller madkassen. Det pædagogiske personale anerkender barnet for sin indsats.

Børnene er udenfor på legepladsen. Et barn fejer fliser. Hurtigt kommer der fem andre børn som også vil være med til at feje. Det pædagogiske personale finder flere børnekoste. Alle børn fejer, griner og synes legen er sjov.

Alsidig personlig udvikling 3 – 6 år

I Favrdal børnehave er vi opmærksomme på at skabe fleksible rammer og justere miljøet således at børnene kan erfare, udfolde og udvikle sig.

Ved at skabe fleksible rammer samt justere lege- og læringsmiljøerne, kan børnene i Favrdal Børnehave erfare, udfolde og udvikle sig.

Den alsidige personlige udvikling finder sted i hverdagsrutiner, leg, læringsrum og i større og mindre fællesskaber. Gennem gensidige dialog og anerkendende relationer, får barnet støtte til at skabe sin identitet.

Vi forsøger at give børnene en grundlæggende tro på sig selv, at de tør møde nye udfordringer, at de ikke er bange for at fejle, og at de får opbygget en robusthed, der gør dem i stand til at tackle livet.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Jeg kan godt lide at køre med rullebordet, for jeg elsker at hjælpe."

"En gruppe børn blev præsenteret for en leg de ikke kendte. Efterfølgende et par dage senere, spørger et barn en voksen" *skal vi ikke lege lille hund igen, det var nemlig sjovt"*

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Social udvikling 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue skaber vi et trygt og anerkendende lege- og læringsmiljø, der bidrager til understøttelsen af, at alle børn trives og indgår i sociale børnefællesskaber. I børnefællesskabet anser vi forskellighed som en ressource. Vi ønsker at understøtter børnenes indbyrdes relationer og empati for hinanden. Børnene har brug for hjælp til at lære at tackle de mange forskellige emotionelle tilstande, der opstår i børnefællesskaber f.eks. at være glad, være ked af det og vrede. Det pædagogiske personale følger børnenes spor og initiativer, og vores pædagogiske tilgang er bygget op omkring ICDP's otte samspilstemaer; <https://danskcenterfor-icdp.dk/>

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Det pædagogiske personale hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser og behov. En lille gruppe vuggestuebørn leger med dukker. Det ene barn tager dukken fra en ven. Barnet som mistede dukken begynder at græde. Det pædagogiske personale siger: ”Jeg

kan se du bliver ked af det nu, det er okay at blive ked af det. Jeg kommer lige og hjælper jer”.

Et barn kommer i vuggestuen efter en lang juleferie. Da barnet kommer ind i vuggestuen, kommer der to af hans venner hen og giver ham et knus. Gensynsglæden blandt børnene var stor og det ene barn smiler og siger ” *hej – hej*”

Social udvikling 3 – 6 år

I Favrdal børnehave vægter vi, at alle børn føler sig værdifulde i fællesskabet. Vi har fokus på at forstørre det enkelte barns kvaliteter og kompetencer således, at alle børn kan indgå i og bidrage til fællesskabet. Vi styrker børnenes sociale samspil ved at have fokus på lege- og læringsmiljøerne. Vi arbejder med at skabe et miljø, hvor vi har respekt for hinanden, vores forskelligheder og grænser. Vi ønsker, at børnene øver sig i at udvikle social forståelse, empati, rummelighed og mærker værdien af venskabets betydning. Vi vægter den gode stemning, hvor der er plads til grin og godt humør iblandt hinanden. Vi guider og støtter børnene i konfliktløsning, så de får værktøjer til at løse konflikterne på en hensigtsmæssig måde. Vi arbejder blandt andet med *Fri For Mobberi*.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

Barn går fra bordet, før måltidet er slut. De andre børn spørger, hvorfor han må gå fra før de andre, hvortil et andet barn svarer; ”*Det er fordi han er ny han øver sig på at gå i børnehave.*”

”Jeg synes det er smart at vuggestuebørnene kommer over til os, når de bliver store – Og jeg glæder mig til de kommer”

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Kommunikation og sprog 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Vi udvikler barnets viden og sprog igennem samtaler, fælles opmærksomhed, hverdagens rutiner og leg. Vi italesætter alt, hvad vi ser, oplever og gør. Vi synger sange, siger rim og remser og læser bøger.

I vuggestuen laver det pædagogiske personale i perioder små grupper, hvor fokus er dialogisk læsning. Dialogisk læsning – også kaldet samtalelæsning – er en måde at læse på, hvor barnet inddrages aktivt i læsningen, evt. med rekvisitter. Metoden kan anvendes målrettet til f.eks. at øge ordforråd og narrative kompetencer, ligesom dialogisk læsning kan anvendes mere generelt som udgangspunkt for gode samtaler.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Personale og en lille gruppe børn var på tur hen til den lokale rideskole. Børnene blev meget begejstret for hestene, og talte meget om dem. Da gruppen kom hjem sagde en pige "hest" og personalet fandt derfor billederne fra turen frem, så de kunne snakke med børnene om oplevelsen.

Et barn står og ser på sit hus, som forældrene i samarbejde med personalet har udarbejdet med billeder af barnets familie. Barnet peger på billedet og siger "min mor".

Kommunikation og sprog 3 – 6 år

I Favrdal børnehave er vi opmærksomme på at skabe et sprogligt miljø, hvor børnene kan tilegne sig sprog og kommunikation på forskellige måder. Vi tilbyder en bred vifte af muligheder, hvorpå børnene kan tilegne sig sprogfærdigheder. Såsom visuelt, billedsprog, skriftsprog, kropssprog og talesprog.

Vi arbejder med det gennem dialogisk læsning, rim/remser, iPad, spil, sange, ordlege, musik, samtaler og dialog. Vi er opmærksomme, at vi er sproglige rollemodeller og skal tilbyde børnene et rigt og nuanceret sprogmiljø. Alle disse tiltag skal understøtte, at børnene får et mangfoldigt og veludviklet sprog. Vi vægter den daglige sproglige kommunikation og et læringsmiljø, hvor der er ro til fordybelse, nærvær og tid til at udvikle sproget samt lære dialogens opbygning.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

Et personale spørger to piger, om de har lyst til at lege selv indenfor, eller om vedkomne skal blive inde hos dem. Den ene pige svarer; "Du skal blive hos os, så kan vi hyggesnakke."

”Nogen gange når vi kører langt, er der stille i bilen, ligesom når vi hører musik til maden i børnehaven.”

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Krop, sanser og bevægelse 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue støtter det pædagogiske personale barnet i at bruge, udfordre, eksperimentere, passe på og blive bedre til at mærke kroppen. Krop, sanser og bevægelse er ikke kun en fysiologisk, men også en sanselig adgang til verden. I vuggestuen tilbyder det pædagogiske personale, barnet for forskellige sansemotoriske oplevelser, ved at barnet rører ved forskellige konsistenser f.eks. sand, ler og kartoffelmel. Det pædagogiske lege- og læringsmiljø understøtter barnets mulighed for at udfordre og udvikle egne motoriske færdigheder, for samtidig at sikre, at barnet oplever krops- og bevægelsesglæde. Lege- og læringsmiljø er samtidig med til at sikre, at barnet bliver understøttet i at få

stimuleret de tre motoriske grundsanser (den taktile sans, den vestibulære sans/labyrintsansen og muskel- led-sansen) samt de fire øvrige sanser (lugte-, syns-, smags- og høresansen).

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

På grupperne er der placeret en stor skummadras. Børnene går ofte hen til det pædagogiske personale og siger "hop", hvorefter personalet sammen med børnene finder små taburetter og andet højt frem, som børnene kan hoppe ned fra.

Personalet oplevede at børnene vendte deres kopper med mælk på hovedet under måltiderne. Derfor lavede det pædagogiske personale, i samarbejde med børnene blåt vandskum, så børnene, derigennem, kunne få en sanseoplevelse.

Krop, sanser og bevægelse 3 – 6 år

I Favrdal børnehave er vi opmærksomme på vigtigheden af børns motorik og bevægelsesmuligheder. Vores legeplads indbyder til at få alle sanser i brug og der er rig mulighed for stimulering og udvikling. Vores kælder er indrettet som et motorik- og puderum, hvor børnene kan deltage i planlagte aktiviteter, men også kan udforske på egen hånd.

Børnene opmuntres og støttes til selvhjulpenhed, så de selv mestrer kropslige kompetencer.

I læringsmiljøerne i grupperne er der finmotoriske aktiviteter tilgængelige, såsom puslespil, perler, sakse og blyanter.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Når jeg bliver fire år, må jeg selv komme i motorikrummet uden en voksen, hvor vi kan lege vilde soldater."

"Vandpytter er gode til at hoppe i og bruge som vaskehal til cyklerne"

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Natur, udeliv og science 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue ser vi uderummet som et pædagogiske lege- og læringsmiljø.

Det pædagogiske personale følger og udvikler børnenes nysgerrighed og undrer sig sammen med børnene over forskellige naturfænomener. Naturoplevelser har både en følelsesmæssig, en kognitiv og en kropslig dimension. Natur, udeliv og science omhandler naturfaglig dannelse. Ved at barnet får mangeartede naturoplevelser og viden om naturen, skabes grundlaget for barnets forståelse af omverden. Vi ønsker at understøtte, at børnene oplever lyst til at udforske naturen og dens muligheder. Derfor undersøger det pædagogiske personale, naturen og dens årstider sammen med børnene og afholder årstidsbestemte traditioner.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

Et barn fandt et blad med en larve på. Sammen med personalet, lagde de larven i et insektbo fyldt med blade. Børnene kunne nu følge larvens udvikling dag for dag, indtil den blev til en sommerfugl. Til sidst kunne personalet og børnene i fællesskab slippe sommerfuglen fri.

Et barn og pædagogisk personale laver en krans med blade. Personalet holder ståltråden, mens barnet tager bladene på. De hænger den sammen op på stuen. Efterfølgende tager barnet et andet pædagogisk personale i hånden og peger op på den krans, som han lige har lavet.

Natur, udeliv og science 3 – 6 år

I Favrdal børnehave er vi nysgerrige sammen med børnene og på børnenes nysgerrighed. Vi vil give dem forskellige muligheder for oplevelser og fordybelse i vores uderum og i nærmiljøet. Vores uderum appellerer til børnenes nysgerrighed, og der er gode muligheder for at omsætte ideer og fantasi til handling. Vi har krat, træer, mørke steder, bakker, buske, store sten og dermed rig mulighed for at udforske naturen i hverdagen. Vi tilbyder aktiviteter med jord, ild, luft og vand.

Vi tilstræber en begyndende forståelse for bæredygtighed. Vi snakker med børnene og giver dem en bevidsthed om genbrug, affaldssortering og øger deres viden omkring tings opståen.

Vi deltager i Danmarks Naturfredningsforenings affaldsindsamling og Naturens Dag.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Er det egentlig jer, der har købt alle de biller og dyr, som er i børnehaven?"

"Fuglene kan godt lide frø og fedt – men vi mennesker kan bedre lide andre ting"

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur, æstetik og fællesskab 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue fejrer vi fødselsdage, og giver børnene kendskab til årets højtider og traditioner.

Vi klipper, klistrer, maler og inspirerer børnene til at være kreative i forskellige æstetiske læringsprocesser. Vi synger og spiller musik sammen med børnene. Børnene får lov til udfolde mangfoldige kulturelle udtryksformer. Jo flere kulturelle udtryksformer barnet møder, jo mere bredspektret bliver også barnets opfattelse af verdenen og andre mennesker. Gennem oplevelser af kunst og æstetik, får børnene inspiration til selv at lege, omforme og eksperimentere med de udtryk børnene møder. Det pædagogiske personale giver børnene mulighed for at udfolde og udfordre deres kreative sanser, ved at sørge for at børnene har adgang til materialer, redskaber, rekvisitter og medier, som understøtter børnenes læring.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

I vuggestuen arbejder de med månedstema. Et af månedstemaerne er krible/krabletema. Børnene og det pædagogiske personale synger de samme sange hver dag. Dette for at skabe genkendelse, udforske og udfordre børnenes kulturelle oplevelser. Børnene synger blandt andet *Lille Peter Edderkop*. Børnene både synger og laver fakler så godt de kan til sangen. De smiler og nyder at deltage og byde ind i fællesskabet.

Det er fastelavnstid og børnene og det pædagogiske personale laver fastelavnsris. Personalet ligger pynt frem f.eks. pailletter, fjer, maling, farver m.m. Børnene vælger selv, hvorledes og hvor meget de vil pynte deres egen personlige fastelavnsris.

Kultur, æstetik og fællesskab 3 – 6 år

I Favrdal børnehave lægger vi vægt på at skabe rum og miljø, hvor der er inspiration og mulighed for at børnene kan udfolde og udtrykke sig kreativt og fantasifuldt.

Vi har mange forskellige kulturer og traditioner, hvor vi sammen med børnene, går på opdagelse som beriger dem med en større mangfoldighed og rummelighed over for andre. Vi understøtter og justerer os i forhold til børnenes initiativ, nysgerrighed, og møder dem i børnehøjde.

Vi tilstræber at præsentere børnene for forskellige kulturelle tilbud.

Vi skaber rum til, at børnene kan udtrykke deres kulturelle udtryksformer og får mulighed for at præsentere det for hinanden på tværs af institutionen.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Det er bedst når det er jul"

"Når det er nat ligger solen indeni månen og sover."

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Hvad:

I Børneunivers Nord har vi fokus på en systematisk, meningsfuld og reflekteret evalueringsskultur. Dette for at skabe de bedste læringsmiljøer for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Evaluering er at undersøge, justere, kvalificere og reflektere over pædagogisk praksis. Formålet med evalueringen er at justere pædagogikken, så lege- og læringsmiljøet bliver bedre i dag, end det var i går, dette til fordel for børnenes udviklingsmuligheder.

I Børneunivers Nord arbejder vi med flere former for evaluering – hverdagevalueringen, feedback kultur og læring fra fokuserede nedslag. Vores udgangspunkt er Persille Schwartz` model, *Hvad er evalueringskultur og hvornår er evalueringen god nok*. Der benyttes en vekselvirkning af kvalitative og kvantitative data, når vi evaluerer. Derved sikrer vi kvalitet i børnenes lege- og læringsmiljøer.

Det pædagogiske personale skal understøtte børnenes perspektiver og demokratiske stemmer, som inddrages i evalueringen. Børnenes perspektiver skal justere og kvalificere handlinger således, at evalueringerne danner grundlag for trivsel, dannelse, udvikling og læring.

For at blive klogere på egne handlinger, fordrer det en selvkritisk tilgang til egen pædagogisk praksis.

Hvordan 0 – 3 år

I Favrdal vuggestue har vi en kontinuerlig evalueringskultur. Hver måned har grupperne *'speed-date'* – faglig sparring med den daglige pædagogiske leder.

Vi reflekterer løbende over pædagogisk praksis for, derigennem, at kunne justere at vores lege- og læringsmiljøer i sådan en grad, at de bidrager til at skabe sammenhæng i børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Derudover evaluerer og justerer det pædagogiske personale kontinuerligt i forhold til at dagtilbuddene tilbyder at udarbejde TOBI (Tidlig Opsporing og Indsats) for hvert barn.

Børnefortællinger/Citater 0 – 3 år

En gruppe børn leger med togbane. Der opstår konflikt, da børnene vil have de samme tog og vil køre på de samme skinner. Da legen er afsluttet, reflekterer og evaluerer det pædagogiske personale over, hvordan lege – og læringsmiljøet bliver bedre til næste togleg, med blik for hvorledes skal det pædagogiske personale positionere sig for at fremme børnenes udviklingsmuligheder i lege-læringsmiljøet.

Det pædagogiske personale ser fire vuggestuebørn leger og inviterer hinanden til *'madselskab'* i køkkenzonen. Denne stjernestund gør at det pædagogiske personale evaluerer hvilke positive elementer som var medskaber til stjernestunden *'Madselskab'*. Tre dage efter leger vuggestuebørnene samme leg igen. Det pædagogiske personale

understøtter legen ved at justere lege læringsmiljøet, så børnene igen får en positiv oplevelse af legen og føler sig betydningsfuld i børnefælleskabet.

Hvordan 3 – 6 år

I Favrdal sørger det pædagogiske personale løbende for at reflektere og justere gennem speeddate, gruppesparring, kollegial sparring, tværfagligt forum og praksisvejlederne. Gennem små børneinterviews, videoklip, iagttagelser og praksisfortællinger kan vi justere og ændre praksis, så vi sikrer en høj faglighed og det bedst mulige grundlag for læringsmiljø, dannelse, trivsel og udvikling.

Børnefortællinger/Citater 3 – 6 år

"Hvorfor siger de voksne det skal jeg lige tænke over?"

"Vil du være med til at lege vi sover og drømmer som månen gør om natten?"